

М.О. Колесник, магістр, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОЦІНКА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Світова наукова думка вже багато років приділяє значну увагу дослідженню складної проблематики: забезпеченню економічної безпеки підприємства, але в Україні це відносно новий напрямок. Основні методичні та практичні розробки зв'язані зі складними структурними перетвореннями в національній економіці - переходом на ринкові відносини, коли суб'єкти господарювання зіткнулися з досі незнайомими проблемами: постійна зміна політичного курсу країни, невирішеність соціальних проблем, слабкість національної валюти, зростання конкурентної боротьби тощо. Ці обставини спричинили високу загрозу банкрутства підприємств, що саме і сталося на початку 90-х років, коли навіть стратегічно важливі підприємства збанкрутіли, а деякі навіть зникли. Ця ж проблема набула особливого значення наприкінці 90-х років та у 2008-2009 рр., тобто в часи поширення кризових явищ в національній економіці. Все це зумовлює нагальну потребу у дослідженні такої проблематики як забезпечення економічної безпеки підприємств (ЕБП).

Дослідження вітчизняних та зарубіжних наукових праць дозволяє стверджувати, що існує безліч підходів до визначення поняття «економічна безпека підприємства». Заслуговує на увагу дослідження ЕБП як стану ефективного використання ресурсів або потенціалу підприємства. Застосування такого підходу дозволяє уникнути вживання поняття загрози у визначенні ЕБП та використовувати економічні категорії ресурсно-

функціонального підходу. Згідно цього підходу при розробці та коригуванні стратегічних планів щодо забезпечення ЕБП насамперед виникає потреба в оцінці виробничих можливостей або потенціалу підприємства.

Виробничий потенціал підприємства – це система взаємопов'язаних елементів, які виконують різні функції у процесі забезпечення випуску продукції та досягнення інших цілей розвитку підприємства [1].

Безпосередньою метою оцінки виробничого потенціалу є виявлення можливості ефективного використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, а також визначення впливу заходів по технічному і організаційному розвитку на кінцеві результати виробництва: об'єм, собівартість, прибутковість продукції; рівень рентабельності господарської діяльності та інше [2].

Так само зазначимо, що для ефективного управління виробничим потенціалом важлива добре налагоджена інформаційна система, яка б містила оперативний облік і контроль ефективності господарської діяльності підприємства, що передбачає застосування різноманітних графічних та динамічних моделей управління [3]. Отже система показників оцінки ЕБП обов'язково повинна враховувати технологічну складову, тобто стан виробничого потенціалу, у тому числі: ефективність використання ресурсів та прогресивність застосовуваних технологій.

З цих позицій, основною метою управління виробничим потенціалом підприємства, як ланки ЕБП, в першу чергу, повинно бути виявлення ключових «критичних» точок в розвитку та розробка рекомендацій по їх усуненню.

Оцінка виробничого потенціалу повинна будуватися як ґрунтуючись на ретроспективному підході, так і на прогнозуванні потенційних можливостей підприємства. Причому вона не може базуватися лише на засадах фінансово-економічного аналізу, система показників повинна враховувати техніко-технологічну складову та, відповідно, не тільки заздалегідь сигналізувати про

економічну та технологічну небезпеку підприємства, а й прогнозувати наслідки заходів, спрямованих на її попередження або усунення.

Список літератури: 1. *Шериньова З.Є.* Стратегічне управління: Підручник. — 2-ге вид.,— К.: КНЕУ, 2004. — 699 с. 2. *Запацук Л.В.* Методичні підходи до оцінки виробничого потенціалу промислового підприємства. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http:// nbuv.gov.ua/](http://nbuv.gov.ua/). 3. *Іцук С.* Концептуальні засади формування та розвитку виробничого потенціалу промислових підприємств // Регіональна економіка. — № 3. — 2005.